

Jørgen Niclasen
Fólkaflokkurin

Til Løgtingið

Løgtingsmál nr. 30/2016: Uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um meirvirðisgjald og løgtingslóg um áseting av skatti (Heimavirki)

Uppskot

til

Løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um meirvirðisgjald og løgtingslóg um áseting av skatti
(Heimavirki)

§ 1

Í løgtingslóg nr. 136 frá 8. september 1992 um meirvirðisgjald, sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 161 frá 24. desember 2015, verður gjørd henda broyting:

§ 2, stk. 3, litra l verður orðað soleiðis:

“1) Rithøvunda- og tónaskaldavirksemi og annað listarligt virksemi, heruppi í eisini heimavirkisvirksemi.”

§ 2

Í løgtingslóg nr. 87 frá 1. september 1983 um áseting av skatti, sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 94 frá 7. september 2016, verður gjørd henda broyting:

Aftaná § 8a verður sett:

“**§ 8 b.** Inntøka av heimavirkisvirksemi verður bruttoskattað við 15 %. Bert tann

parturin av inntøku av heimavirkisvirksemi, sum fer upp um 50.000 krónur árliga, verður skattaður. Inntøka, skattað eftir hesum stykki, verður ikki tikin við í skatta-grundarlagið í § 1.

Landsstýrismaðurin kann í kunngerð áseta nærri reglur fyri, hvussu heimavirkisvirksemi skal skilmarkast.

Stk. 2. Inntøka av heimavirkisvirksemi kann ístaðin fyri at verða skattað eftir stk. 1 verða skattað eins og onnur inntøka. Inntøkan verður tá tikin við í skattagrundarlagið í § 1 uttan botnfrádrátt.”

§ 3

Henda løgtingslóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd, og hevur virknað frá 1. januar 2017.

Kap. 1. Almennar viðmerkingar:

Endamálið við uppskotinum er at taka burtur forðingar fyri føroyskum heimavirkis virksemi, ið eru í skatta og avgjaldslóggávu.

Heimavirki er eftir galdandi lógum vanliga skattskyldugt og meirvirðisgjaldskyldugt. Hetta merkir, at vinningur í sambandi við sølu av heimavirkaðum vørum er skattskyldugur. Selur ein persónur fyri meira enn 50.000 krónur í einum ári, er hann eisini skyldugur at lata seg meirvirðisgjaldskráseta og skal gjalda meirvirðisgjald av allari søluni.

Tá talan er um heimavirki, er í flestu førum talan um ítriv og ikki vinnu. Sum kunnugt er skattliga viðgerðin nakað ymisk, um talan er um ítriv ella vinnu.

Á TAKS verður upplýst, at sera lítið verður uppgivið av inntøku stavandi frá heimavirki. Hetta er galdandi, bæði tá talan er um uppgerð av skattskyldugu inntøkuni og uppgerð av meirvirðisgjaldsinntøkuni.

Á TAKS verður eisini upplýst, at nógv fólk ringja til stovnin við spurningum um skatting av heimavirki, og hvussu vorðið er við meirvirðisgjaldi av heimavirki.

Heimavirki hevur røtur í aldargamlari siðvenju her á landi, og er soleiðis ein týðandi partur av okkara mentan, og í stóran mun er eisini talan um list. Størsti parturin av heimavirki verður útinnt av kvinnum, ið tilvirka pløgg úr ull, men eisini er talan um at virka lutir burtur úr træ, hornum, gróti o.ø.

Fólk, ið fáast við heimavirki, eru ørkymlað av skatta- og meirvirðisgjaldspurningunum, og hetta heldur teimum aftur í teirra virksesemi, og tí er skilagott at broyta lóggávuna soleiðis, at fólk kunnu fáast við heimavirki uttan alla tíðina at hava ampa av skatta- og mvgviðurskiftum.

§ 2, stk. 3, litra l í meirvirðisgjaldslógini frítekur rithøvunda- og tónaskaldavirksemi og annað listarligt virksemi fyri meirvirðisgjald. Skotið verður upp at víðka hesa áseting til eisini at fevna um heimavirkisvirksemi.

§ 8a í ásetingarlógini gevur heimild fyri bruttoskatting av leiguinntøkum. Skotið verður upp at gera eina líknandi skipan fyri heimavirkis virksesemi. Ítøkiliga verður skotið upp, at inntøka av heimavirkis virksesemi verður bruttoskattað við 15 %, men tó soleiðis, at bert tann parturin av inntøku av heimavirkis virksesemi, sum fer upp um 50.000 krónur, verður skattaður. Eins og við leiguinntøkum skal tað vera valfrítt at nýta hesa skipan. Hugsu vit t.d. um at binda, so kostar tógv uml. helvtina av söluprísinum. Um viðkomandi hevur selt fyri meira enn 50.000 kr., skal rindast skattur av tí, sum er omanfyri. Tá merkir ein 15% skattur av söluprísinum uml. 30 % av lönini.

Roknast má við, at uppskotið kemur at fjálga um heimavirki í Føroyum. Hetta er positivt, tí talan í mongum førum er um aldar gamla siðvenju og í mongum førum eisini um list. Stórir partur av heimavirkaðum vørunum verða seldar til ferðafólk, og tí kann eisini roknast við, at uppskotið verður við til, at meira kann fáast burtur úr ferðavinnuni.

Uppskotið varð sett fram í seinastu tingsetu (tingmál nr. 84/2015) og varð tað tá viðgjørt í Fíggjarnevndini. Meirilurin í Fíggjarnevndini, umboðini hjá samgonguflokkunum, skrivaði í álitinum m.a., “at uppskotsstillarin vísir somuleiðis á, at fólk, ið fáast við heimavirki, eru ørkymlað av skatta- og meirvirðisgjaldsspurninginum, og at hetta heldur teimum aftur í teirra virksesemi. Meirilutin er samdur við uppskotsstillaranum í hesum og ásannar, at spurningurin átti at verið greinaður og skipanin bøtt, har tað er neyðugt. Samgongan hevur sett sær fyri, at endurskoða skatta- og avgjaldsskipanina m.a. við tí fyri eyga, at hon skal vera meira gjøgnumskygd. Arbeiðið skal vera liðugt í seinasta lagi 1. januar 2017.”

Hóast meirilutin í Fíggjarnevndini var samdur við uppskotssetaran, so varð uppskotið felt við 2. viðgerð tann 14. apríl 2016. Ásannandi at tað, sambært tí, sum samgongumeirilutin í Fíggjarnevndini sigur í álitinum, er undirtøka í tinginum fyri uppskotinum, verður tað tí sett fram av nýggjum við vón um, at tað hesaferð verður samtykt og kann koma í gildi 1. januar 2017 og kann fjálga um heimavirki í Føroyum.

Kap. 2. Avleiðingar av uppskotinum

Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur.

Tá sera lítið verður givið upp til skattingar í dag frá sølu av heimavirkaðum vørum, vilja omanfyrinevndu uppskot ikki koma at kosta almennu kassunum stórvegis. Hinvegin má roknast við, at um søla av heimavirkaðum vørum formliga verður gjørd skattafrí ella lutvís

skattafrí, kann roknast við, at heimavirkis virkseimi kemur at økjast og harvið koma avgjaldsinntøkur eisini at økjast.

Umsitingarligar avleiðingar

Mett verður, at tað fer at taka ein mánað hjá einum persóni at gera bruttoskattaskipanina fyri heimavirkisvirkseimi. Tá skipanin er sett í verk, verður umsitingin hjá landinum lættari enn í dag.

Avleiðingar fyri borgarar

Hjá flestu fólki snýr tað seg um ítriv, og verða virkaðu vørunar seldar, er talan um sera líttá tímaløn. Eisini skal tilfar gjaldast. Hetta eru helst orsökirnar til, at so lítið kemur til skattingar frá heimavirki.

Verður heimavirkið formliga gjørt skattafrítt, verður tað meira hugaligt hjá fólki at fáast við heimavirki, og roknast kann við, at føroyskt heimavirki kemur at vaksa. Hetta hevur stóran týðning, tá tað snýr eg um aldargamla siðvenju og týðandi part av okkara fólksligu mentan. Uppskotið hevur ikki við sær serligar fíggjarligar, umsitingarligar ella umhvørvisligar avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

Uppskotið hevur ikki við sær sosialar avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir.

Uppskotið er ikki tengt at millumtjóða sáttmála.

	Fyri landið/landsmyndugleikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss/øki landinum	Fyri ávísar í samfelagsbólkar/felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggjarligar/búskaparligar avleiðingar	Ja	ja	Nei	ja	Ja
Umsitingarligar avleiðingar	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar				Nei	Nei

Kap. 3. Serligar viðmerkingar

Til § 1:

Talan er um í meirvirðisgjaldslógini at frítaka heimavirkis virksesemi fyri mvg-skyldu eins og rithøvunda- og tónaskaldavirksesemi og annað listarligt virksesemi.

Til § 2:

Gjørd verður ein bruttoskattaskipan til heimavirkis virksesemi lík henni, ið er galdandi fyri leiguinntøkur. Inntøka av heimavirkis virksesemi verður soleiðis bruttoskattað við 15 %. Tó so, at bert tann parturin av inntøku av heimavirkis virksesemi, sum fer upp um 50.000 krónur, verður skattaður. Eingir aðrir frádráttir verða loyvdir.

Borgarar kunnu sjálvir avgera um teir velja hesa skipan ella lata inntøkur frá heimavirkis virksesemi skatta á vanligan hátt. Velja teir at lata inntøkuna skatta á vanligan hátt, skal hon leggjast saman við aðrari inntøku, tá skattskylduga inntøkan verður gjørd upp. Útreiðslur, ið standast av at vinna inntøkuna, kunnu dragast frá.

Til § 3:

Áseting um gildiskomu.

Á Løgtingi, 4. november 2016

Jørgen Niclasen
løgtingsmaður